

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

6 francs per jaar.
 Een blad afzonderlijk 15 centimen.
 De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
 Aankondigingen 125 centimen per drukregel.
 Reclamen, vonnissen en andere artikelen vooraan of midden in het blad: 1 fr. den drukregel.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. OLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.
 De Postrijder verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.
 Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, **groot Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

TONGEREN, DEN 22 SEPTEMBER.

Van alles wat.

Het gouvernement is er nogmaals in gelukt geen plaatsvervangers genoeg te krijgen in de lotelingen te voldoen, die er gevraagd hebben. Daardoor zullen de prijzen der replanten weeral schrikkelijk hoog opgejaagd worden, zoodat vele ouders ze niet betalen kunnen en hunne kind-eren moeten laten soldaat worden. Wat verschil bij den goeden tijd, toen zelfs de kleine burgers, met 200 fr. te geven eenen substituant konden krijgen.

Verleden week heeft in de groote zaal van het adhuis te Brussel de loting plaats gehad tot aanduiding der jongelingen, die het voordeel ullen genieten eenen plaatsvervanger van het departement van oorlog te krijgen.

Uit de cijfers ter diere gelegenheid medegedeeld blijkt dat 121515 ingeschreven miliciana die in het lot gevallen zijn, de vooraf geëischte som van 200 fr. gestort hebben om het recht te hebben eenen plaatsvervanger van het departement van oorlog te bekomen. Tot hiertoe heeft het gouvernement nog maar 727 mannen ter zijner beschikking, zoodat 7283 jongelingen zich zelf eenen plaatsvervanger moeten zoeken.

't Is oprecht eene schoone politiek die het ministerie volgt: de burgerij plagen met allerlei rechtstreeksche belastingen en dan nog met tijdelingsche, die soms nog meest van al nijpen...

Deze week zijn de officiele schoolmeesters te Hasselt in kongres vergaderd geweest.

Zij hebben van alles gesproken tot zelfs van het middel om grotere hoven bij hunne woning te krijgen.

Een enkel ding, het bijzonderste misschien, hebben ze vergeten:

Het middel om kinders in hunne scholen te krijgen.

Zij houden van hun gemak.

Of was 't misschien uit eerlijke schaamte?

Die het lang heeft laat het lang hangen!

De schoolmeesters zonder leerlingen hebben vijftig per cent afslag op de spoorwegen, goed eten, dikken trek en de rest.

Het mag er af, een reisje naar Hasselt, met een week verblijf in de Kempen, uitstapken naar Maestricht, enz.

Maar 't is niet al. Nu zijn zij, volgens de *Flandre liberale* zegt, met hun vijf honderd, jongelingen en meisjes, naar Amsterdam getrokken de expositie bezoeken.

Une, deusse, Houp sa sa.

De dagbladen kondigen aan, dat zij hunnen intrek zullen nemen in het *Hotel der Nederlanden* en eene week in Holland verblijven. De drije laatste dagen zullen gewijd worden aan reispjes op de Zuyderzee, naar den Haag, naar Leiden, enz.

Zou men niet zeggen 't zijn koningen?

Onze meesters zijn zij altijd zeker, want 't is met het zweet van onzen arbeid, dat zij zoo gaan feestvieren.

Al de Staatsbedienden zijn reeds van verleden jaar vermittigd geworden, dat zij geene verhooging van traktement meer moeten verwachten.

Maar met de onderwijzers en onderwijzeressen is het anders gesteld: de *leeraars en leerarsters* hebben nogmaals 300 fr. opslag gekregen.

En zij trokken nog maar van 2000 tot 5000 fr. voor eenige nurknes werk daags en bijkans vier maanden vakantie!

Wij kunnen bij hunnen naam, zes onderwijzeressen noemen die allen beneden de 50 jaar oud zijn, nooit andere studien gedaan hebben dan drie jaar normaalschool op kosten van de burgerij en die nu van **2300 tot 3600 fr.** winnen!

Laat de hoeren maar dossen.

De bijzonderste kwestie, die de schoolmeesters zonder leerlingen te Hasselt besproken hebben is de volgende:

«Het middel om aan de kinderen de zedeleer te onderwijzen zonder van godsdienst te spreken en zonder hunne vrijheid van geweten (?) te krenken.»

De *Flandre liberale* verzekert, dat zij het vraagstuk opgelost hebben in drie puntjes.

Maar... dan moeten zij ook geene honderd fr. 's jaars meer hebben om den catechismus te doen leeren! Dan is de catechismus afgeschaft!

Dan houden onze gemeenten jaarlijks een schoone som geld in de kas! Dan mogen de belastingen van het land ruim twee miljoen fr. 's jaars afgeslagen worden!

Zegt nu nog, burgers, dat de onderwijzerskongressen voor niets dienen!

Minister Van Humbecq is voornemens ook *bijgevoegde schoolmeesters en schoolmeesteressen* te benoemen om de officiele te vervangen, als zij ziek zijn, helet of afwezig.

Dat is oprecht niet slecht gevonden om nog eenige knipers en vriendinnkens tegen hoog water te verzekeren. Men zal hun zoo wat een duizendtal frankens traktement geven: dan zullen de meesters kunnen uitgaan als 't hun belieft, de gruzen clubs bezoeken, naar de stad gaan, plezierpartijen bijwonen, reispjes maken met Madam, enz. Onderwijl zal de plaatsvervanger school houden.

Wat zegt 'er van, lezer?

Is het te verstaan hoe zulke zottentrijen 24 uren in België kunnen duren? Zij rekenen er wel op, dat vele liberalen zullen medehelpen dezen hoel in duigen te slaan, want zoo iets kan toch in Gods name niet blijven duren.

Zieher den tekst van plakkaarten die door de verblitterd bevolking van Hasselt tegen het schoolmeesters-kongres aangeplakt waren:

KERELS,
 Gij kost aan het land 30 miljoen per jaar;
 Gij zijt de oorzaak dat het volk achteruit gaat, en de godsdienst verloren gaat.

Om u den gulzigen lek open te houden komt het ministerie nu ongehoorde lasten bij te slaan, en de nijverheid onzer stad te krenken!

Of gij welkom zijt!
 En nu zwelt, springt en zingt maar vreugdevol toe:

Wij betalen!

Een onderwijzer schrijft eene briefwisseling uit Hasselt aan de *Flandre liberale* nummer van 11 september, 1° bladzijde, 3° kolom.

Die brief begint als volgt:
 « Hasselt heeft de beminnelijkheid gehad geen water in zijnen gemener te doen, voor de ontvangst der leden van het schoolkongres. »

De rechtzinnigheid is eene schoone deugd!

Ter gelegenheid van het schoolmeester-kongres te Hasselt, is door eene muzikale afdeling een groot lofkoor gezongen.

Het was wel onder hen en niemand werd bij de uitvoering toegelaten, maar toch hebben wij ons de woorden weten aan te schaffen.

Wij deelen ze dus aan onze lezers mee, mits verzoek van geheimhouding.

Wij gelooven niet dat die koor medegedongen heeft voor den prijs van Rome.

Eerste stem.
 Uit 't politiek trek ik profijt

Tweede stem.
 Wij zaaien rond ons haat en nijd...

Derde stem.
 Niet een rentier leeft toch zoo zoet

Eerste stem.
 Zoet zijn gewis der burgers centen

Drij stemmen.
 Trala! Een dansje nu in rij!

Toe, flikkert met ons, meisjesscharen!
 Wat geeft ons godsdienst, burgerij?

Wat geeft ons land en vorst daarbij!
 Als slechts ons schipjes op de baren

Met zachten wind, zoet hennenvaren.

Koor.
 Een schoolvros is een rentenier!

Geen dokter, advocaat, bankier
 Die het zoo gemakkelijk heeft

En ook zoo wel tevreden leeft!
 Wij maken goeden sier

Met dure contributiënten!
 Die dienen ons voor sakramenten!

Ons Paus is Pietje met de spa;
 Die graaft ons voor, wij graven na;

Ons bisschop is een inspektuer,
 (Niet zielde, maar blauw van kleur.)

Die geeft ons d'absolutie
 Van alle zonden groot en klein,

Mits eene lichte kontributie
 Van soms een glasken wijn,

Dat is ons penitentie,
 Tot rust van ons consciencie!

Ons nieuw geloof is Pietjes leer:
 Ons Hoop een kruis van eer;

Ons Liefde een heerlijk traktement;
 Wie onder ons is niet kontent?

Vrij luieren naar zijnen zin.
 O zalig nietsdoen, zalge rust!

In stille vree naar hartelust!
 Men zijt zijn teenen zacht te warmen,

Aan 't vuur gestookt van 't brood der armen!

Samen.
 Trala! een dansje nu in rij!

Toe, flikkert met ons, meisjesscharen!
 Wat geeft ons godsdienst, burgerij?

Wat geeft ons land en vorst daarbij!
 Als slechts ons schipjes op de baren

Met zachten wind, zoet hennenvaren?

— — —

hoe eerbaar het is het kiesrecht te mogen uitoefenen en dit recht door een bewijs van geleerdheid te kunnen bekomen.

De woorden van den bestierder werden in stilte en met aandacht aauhoord en geene de minste wanorde ontstond in de klas.

's Anderdaags moest op hetzelfde uur de leergang voor goed beginnen. Eene even talrijke menigte begaf zich naar het schoollokaal: doch iedereen stond aardig te kijken toen men vernam dat de leeraars hun ontslag gegeven hadden en dat de leergangen gesloten waren. Verdere uitlyingen kon men niet bekomen.

Het meeste deel der ingeschreven personen legaven zich naar het huis van den heer burgemeester om te weten wat die handelwijze betekende.

M. Perreau deed zeggen dat hij met thuis was. Onder ons gezegd, van op de straat zag men hem aan het venster eener kamer zitten en heimelijk achter het gordijntje uiltorenen.

Decandidaten kiezers vertrokken zonder eenigen uitleg bekomen te hebben.

Wat is nu de reden van de opschorsing der leergangen? Wij weten het niet, maar de Kwade tongen beweerden dat onze stadshuisbezen al haast bemerkt hebben dat de katholieken in de school veel talrijker waren dan de liberalen, en natuurlijk van dan af moest de school gesloten worden.

Maar onze geenen bedriegen zich grootelijks indien zij meenen door die kleinegeestige middeltjes de katholieke burgers te beletten hun kiesrecht te bekomen.

Te rekenen van aanstaanden dinsdag, zullen er in de *Concordia* leergangen gespind worden voor de katholieke burgers die verlangen zich tot het kies-examen te bereiden.

De lessen zullen gegeven worden op de dinsdagen, woensdagen, donderdagen en vrijdagen van iedere week, om 8 uren 's avonds. Geen katholiek die het kiesrecht wil bekomen mag aan die lessen ontbreken.

Kies-examen.

Men moet niet bevreesd zijn om zich op het examen aan te bieden. Met wat goeden wil kan eenieder zich op korten tijd in staat stellen om het examen met vrucht te ondergaan.

Het program beleeft: het schrijven, het lezen, de beginselen der vasmache taal, het rekenen, het wettig stelsel van maten en gewichten, de aardrijkskunde, de vaderlandsche geschiedenis, de zedeleer.

Op het eerste zicht zullen sommige personen zich inbeelden dat dit alles zeer ongemakkelijk is. Dat zij niet bevreesd zijn: er is niets moeilijk in, en met een weinig toelag zullen zij spoedig dit examen kunnen afleggen.

Zij kunnen er zelfs nog al wat nevenshan, zonder in hun examen te mislukken: het is genoeg dat zij op de 40 punten er 24 behouden.

De examens zullen plaats hebben in de laatste dagen der aanstaande maand oktober.

Het examen is schriftelijk: het is dus hetzelfde voor iedereen. De vragen zullen door het lot aangeduid worden tusschen eene reeks van drie vraagstukken door het ministerie van openbaar onderwijs vastgesteld. De loting geschiedt in het bijzijn der candidaten-kiezers.

De candidaten-kiezers moeten hun examen schrijven op een bijzonder papier dat hun op het examen zal gegeven worden: zij zullen in eene er bijgevoegde enveloppe hunne namen, voornamen en woonplaatsen schrijven.

Al de examens zullen onder toegezegelden omslag worden verzonden naar den jury van een ander kantoon, aangeduid bij loting tusschen de kantons van dezelfde taal.

Hiervolgt dat de jury die belast is het werk der candidaten te beoordeelen, niet vooraf kan

voorbij en wij konden hem nauwelijks genoeg onderscheiden, om zijn avondgroet te beantwoorden.

Plotseling kwam ons een bedelaar tegen, die door een klein meisje geleid werd.

« Schenk toch eene gave der barmhertigheid aan een armen blinde! » smeekte de man.

Ik lasste naar een gift. Jung-Stilling echter werd door het woord een arme blinde » sterk ontroerd. Hij vatte den blinde bij de hand en keek hem aandachtig in de uitgedoofde, van licht en nitdrukking beroofde oogen.

Het was een grisaard van ongeveer zestig jaren. Sneeuwwitte haren goldten om het fraaie hoofd van den onden man, die armoedig doch zindelijk gekleed was.

« Een ware Tobias! » zeide ik.

« Waarlijk, gij hebt gelijk, sprak Jung-Stilling. Ik heb veel schilderijen gezien, die door bekende meesters geschilderd waren, maar zulk een Tobias-kop heeld er nog niet een geschilder. En ging hij voort, een staarblinde met veel hoer.

Zich soel weder tot den grisaard wendende, vroeg hij met eene innemende, goedhartige en zachte stem:

« Hoe lang zijt gij blind, vadertje? »

« Sedert tien jaar, » antwoordde de grisaard.

« Herinnert gij u nog hoe gij blind geworden zijt? » vroeg hij verder.

« Juist weet ik het niet meer, » antwoordde de oude, « maar ik ben eens bij een onweder zeer nat geworden, en moest toen mijne kleederen aan mijn lijf laten droogen — daarmee is het, geloof ik, begonnen. »

« Dat kan zeer goed zijn, » herhaam Jung-Stilling, die onopzettelijk de oogen van den blinde beschouwde.

Daarop wendde hij zich tot mij met de woorden:

weten wie het werk gemaakt heeft. Dat is eene waarborg van opartijdigheid die de katholieken moet aanzetten zich bij de examens aan te bieden.

Door ministerieelen brief van 12 dezer wordt het programma der kiesexamens nader bepaald: — Het examen moet schriftelijk gedaan en de vragen zullen door het lot aangeduid worden. Tien punten staan op het schrijven en lezen samen, en vijf punten op ieder ander vak.

In de voorlooptige opberdingen (exposé des motifs) aan het wetsvoorstel, leest men:

Het lezen, welks kennis men veronderstelt zoodra iemand eeng schriftelijk werk dat hij gemaakt heeft, kan overhandigen.

Het schrijven, zonder juist het schoonschrijven te bedoele (la calligraphie), is er nogtans onderscheid te maken tusschen een regelmatig loepend schrift en krabbelwerk.

Zedeleer, handelend voornamelijk over de praktische en alledaagsche plichten der menschen, vooral in betrekking tot den staat en het sociaal leven.

De Moedertaal, over welker kennis men gemakkelijker door het geschrift zal kunnen oordeelen.

Het rekenen even als het wettig stelsel van maten en gewichten voor poevel als zij onontleerlijk zijn voor alwie iets anders dan bloot handwerk wil verrichten.

De Aardrijkskunde, bepaald opeenige algemeene begrippen en op eene beknopte beschrijving van België met deszelfs staatkundige en bestuurlijke inrichting.

De Vaderlandsche geschiedenis, dat heet, die eenvoudige opgave, zonder welke een burger de noodwendigheden zijns lands niet beseffen kan.

Verleden woensdag deelde eindelijk de *Monitor* de uitlagen van den algemeenen wedstrijd tusschen de latijnsche klassen der koninklijke atheneum en der collegen die aan den wedstrijd onderworpen zijn.

Tusschen de leerlingen die onderscheidingen behaald hebben, merken wij de volgende namen die aan de provincie Limburg behooren.

Volledig humanisten, 2° prijs: Cloots Lodewijk, leerling van het gepatronoerd college van Sint-Truiden.

3° accessit: Duque Jean, leerling van het atheneum van Hasselt.

Latijnsche en greekse humanisten voor de aspiranten tot de letterkundige en rechterlijke studien.

5° medding: Goetsdoots Alfred, leerling van het atheneum van Hasselt.

En het koninklijk atheneum van Tongeren? Zeeo, gelijk altijd!

Waarrichtig onze geenen hebben ons daar een schoon cadeauke gedaan met ons een atheneum op den hals te draaien, dat aan de inwoners van Tongeren de oogen uit den kop kost en altijd, altijd, de allerlaaste plaats bekleedt in den algemeenen wedstrijd.

Festival.

Het aangekondigde festival had verleden zondag buitengewoon veel volk naar Tongeren gelokt. De mededingende societieten waren tien getalle van 26; er werd gespeeld op drie verschillende kiosken.

Zieher de uitslag van de trekking der premien, 100 franken aan de fanfare van Millen.

75 franken aan het zanggenootschap van Lize-Seraing.

50 franken aan de fanfare van Nederheim.

25 franken aan den *Cercle melodique* van Hasselt.

— De staar is volkomen rijp en tot opereren geschikt.

En zich weder tot den grisaard wendende, vervolgde hij:

« Waar woont gij, vadertje? »

De oude noemde een dorp, dat ongeveer tien uren van Marburg verwijderd was.

« En wat drijft u zoover van uwe woonplaats? » vroeg hij verder.

« Onze priester, » sprak de grisaard, « heeft mij gezegd dat er te Marburg iemand woont, die zeer bekwaam is in het opereren van de staar, en tevens zulk een goet, vroom mensch, dat hij ook arme lieden opereert wi. Toen ben ik, met Gods hulp, op weg gegaan, en beleedende voortgekomen, want ik ben zoo arm, dat ik slechts van de gave der barmhertigheid leven kan. Maar Marburg te gaan en mij door mijn klein dochtjerie tot dea goerden man te doen brengen. Kent gij hem wellicht, heeren? en zoudt gij mij ook kunnen zeggen waar ik hem vinden kan, en of ik zou kunnen hopen, dat hij een onden armen man, zoals ik ben, niet van zich stooten zal? »

Toen keek Jung-Stilling mij met een glimlach aan die mij tot in het hart droeg en de tranen sprongen mij in de oogen: maar ik kon mij niet meer inhouden en riep uit:

« Dan heeft de Heer, op wien gij vertrouwd hebt, u tot den rechten man geleid, want hij is het juist, die uwe hand vasthoudt. »

De blinde grisaard onstelde, yatte met beide handen Jung-Stilling's hand en riep uit:

« Almachtige God! is het waar? Drijft gij niet den spot met een armen blinde! »

Zijn gebat werd bleek en uit de van licht be-roofde oogen sprongen tranen. Het was een tref-fend schonwspel!

« Het is waar, vader, » sprak Jung-Stilling

menschheid te worden. Dit werd hem door den Heere gegund. Steeds had hij de blinden met diep medelijden aanschouwd. Nu legde hij zich bijzonderlijk toe om de staar, die verschrikkelijke oogziekte, waardoor zoovelen blind en ongelukkig worden, door operatie te genezen — en met de hulp en de zegen des Heeren bracht hij het in die kunst tot eene zeer gewenschte hoogte.

De brave man had echter bij zijne kunst als geneesheer en bij de hulpmiddelen daarvan nog een ander middel, dat vele geneesheeren niet kennen en in geene enkele apotheek te vinden is, namelijk den balsam uit Gilead, « het woord van den Heiland en de vermaningen en beloften van Hem, en dat middel diende hij aan al zijne zieken toe: hij leerde hen bidden tot den zielearts die alleen zeggen kon: « Ga heen, mijn zoon, uw geloof heeft u behouden — uwe zonden zijn u vergeven! » zoudt voortaan niet meer! » — En met dien balsam genad bij meer dan het lichaam.

Een zijner naaste bloedverwanten leefde langen tijd met Jung-Stilling in de innigste verblindten, en beleefde bij hem wat ik hier verhalen zal.

Toen de Franschen in het jaar 1790 met woeste, alles vernielende, niets onziende horden uit han land optrokken en jammer en ellende verspreidden, vluchtte het Deutsche, dicht bij den Rijn wonende vorstenhuis, naar Hessen, met al zijne bedienden en beambten, en genoemde bloedverwant ging ook mede. Het werd hem uit bijzondere vorstelijke gunst toegestaan, in de nabijheid van Marburg in het dorp Ockershausen met zijn gezin te gaan wonen. Toen knoopte hij het oude, dierebare verbond, dat eerst uit verwantschap met Jung-Stilling's vrouw en daarna door liefde voor den braven man gesloten was, weder vast aan, en dagelijks ging hij naar Marburg, om deels als leerling aan Jung-Stillings voeten te zitten, deels zich in zijn omgang en dien zijner echnogenote te verheugen. Keerde hij dan 's avonds naar Ockers-

hausen terug, dan vergezelde de brave man hem steeds, en dan ontsloot zich zijn gemoed geheel en al; dan opende zich de verborgen schat, dien zijn geest bevatte, en liet hij de klaarste blikken slaan in dien schat; dan verbond hij het hert onverbreekbaar aan zich, en weinig menschen verstaan zoo goed als hij de kunst om anderen aan zich te verbinden.

Op zekeren dag, dus verhaalt mijn bloedverwant, vergezelde hij mij weder op mijn terugweg naar Ockershausen.

Het was eene schoone avond en de zon ging met zeldzame pracht onder. De gloed, die over woud, veld en akker, over berg en dal lag uitgebreid, verhelderde Jung-Stilling's trekken op eene in het oog vallende wijze. Zijne ziel was van godsvrucht doordrongen; toen wij op eene hooge plek, welke een ruim uitzicht toeliet, het verrukkende toneel aanschouwden, was zijn mond vol roem en prijs voor den Schepper.

Wij bleven daar nog geruimen tijd staan nadat de zon reeds was ondergegaan. Met eene diep gevoelde zinspeling op den dood en de opstanding, vatte hij eindelijk mijne hand en voegde erbij: « Wij moeten gaan, weerde vriend! anders wordt het u te laat. »

Wij gingen voort; zijne ziel was dien avond bijzonder opgeruimd en hij ging verder met mij dan zijne gewoete was. Hij verhaalde uit zijn leven menige ondervinding van goddelijke besturing, menige verhooring des gebets, menige wonderbare wending, redding, en hulp in den nood, waaraan zijn leven niet arm was geweest.

Ik luisterde met ingehouden adem naar de diepzinnige bespiegelingen, diep zulk een erbedigen toon van zijne lippen sloten.

Het was eenzaam op onzen weg en juist die weldadige stilte van het overal verstomde gedruisch des levens opende de poorten zijns herten. Van tijd tot tijd slechts ging ons een enkele werkman

EEN GOUDEN HERT

Jung-Stilling was in het jaar 1740 te Grund in het Hertogdom Nassau geboren. De armoede zijner ouders liet hem bijna geene andere keus dan het beroep, waarui zij zelven hun levensonderhoud vonden, namelijk dat van kolenbranders.

De bejaagde den door God rijk begaafden jongeling geenzins, en het schikte zich zoo, dat hij bij een kleedermaker in de leer kwam. Intusschen er staat geschreven: « Mijne gedachten zijn niet uwe gedachten, en mijne wegen zijn niet uwe wegen, » en Hij die dit gezegd heeft wikt en beschikt, regelt en bestuurt der menschen lotgevallen. Het was in den raad des Heeren anders besloten. Hij had den knaap met heerlijke gaven des geestes toegerust, en wat nog meer werd is, met een hert, waarin een innig geloof woonde en de echte, edele liefde tot God en den naaste, en hiernaede had God andere plannen.

In Stilling's ziel woonde de krachtige drijver van het streven naar kennis, die rust noch verflauwt. Hij streef en worstelde met nood en armoede, maar hij kon bidden uit den diepsten grond van een geloovig hert, en zoo een vroom bieder ontvangst genade op genade, bijstand en hulp van Hem, tot wien hij opziet in het gebed.

Na vele toewisselingen werd hij school